

Propozycje fakultetów dla kierunków prowadzonych w Instytucie Filozofii 2016/17
Studia I stopnia

dr Joanna **Bielecka-Prus** (Instytut Socjologii)

Krytyczna Analiza Dyskursu

KW, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z procesami językowego konstruowania rzeczywistości społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem sfery publicznej. Omówione zostaną perswazyjne wymiary działań językowych, typy argumentacji, zasady racjonalnej debaty oraz rozwiązywania sporów. Na konkretnych tekstach pokazane zostaną strategie dyskursywne podtrzymujące relacje władzy i wykluczenia, ale także symboliczne strategie zmiany rzeczywistości społecznej poprzez kreowanie tekstów językowych i wizualnych.

*

dr Dominika **Boroń**

The Lucifer Principle – violence is reality (*Zasada Lucyfera – rzeczywistość jest przemocą*)

KW, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

The conversation course aiming to work on the "living text", combining the analyse of Howard Bloom's classic sociology hit *The Lucifer Principle* with improving students language skills. Dealing with the origins of violence and war in our culture, Bloom states that "evil is a by-product of nature's strategies for creation". Combining the conclusions of ethology, sociobiology, psychoneuroimmunology, among others, the course suggest a new way of looking at our civilization. While interpreting *The Principle*, students are apt to follow Blooms explanations of how our culture became the bloody and violent scenery, learn to see historical facts in a new perspective and radically change their view of the world. Reading Blooms clear and witty prose is a great opportunity to improve both understanding and using of the English language.

Konwersatorium ma na celu pracę z „żywym” tekstem, łącząc analizę socjologicznego bestselleru Howarda Blooma „Zasada Lucyfera” z podnoszeniem umiejętności językowych studentów.

Badając źródła przemocy i wojen w naszej kulturze, Bloom zauważa, że „zło jest produktem ubocznym naturalnej strategii reprodukcyjnej”. Łącząc, między innymi, osiągnięcia etologii, socjologii i psychoneuroimmunologii, kurs proponuje nowy sposób patrzenia na naszą cywilizację. Interpretując „Zasadę”, studenci śledzą historię naszej kultury, jako scenerii gwałtu i wojen, uczą się widzieć historyczne fakty w nowej perspektywie i mają możliwość radykalnej zmiany widzenia naszej cywilizacji. Przejrzysta i dowcipna proza Blooma stwarza świetną możliwość pracy zarówno nad rozumieniem jak i użyciem języka angielskiego w praktyce.

*

prof. dr hab. Lesław **Hostyński**

O przyjemności

WY, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Wykład jest historyczno-problemową prezentacją przyjemności. Przyjemność jako znacząca kategoria filozoficzna pojawiała się oczywiście w filozofii starożytnej. I wówczas zostały wypracowane dwa jej zasadnicze modele interpretacyjne. Pierwszy model to model ontologiczny, a drugi etyczny, w którym ocena dokonuje się w kategoriach dobro - zło. Według interpretacji ontologicznej przyjemność

pojmowana jako stan zarówno psychiczny, jak i fizyczny dany w bezpośrednim doświadczeniu. Większa część wykładu poświęcona będzie analizie przyjemności w kategoriach etycznych.

*

mgr Michał **Karapuda**, dr hab. Andrzej **Kapusta**

Kultura i sztuka w przestrzeni publicznej

KW, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z przykładami sztuki w przestrzeni publicznej. W jaki sposób sztuka i kultura mogą funkcjonować w przestrzeni miejskiej i jak przekształcają rolę i funkcję przestrzeni miejskiej? W jaki sposób miejscy aktywiści/stki definiowali obszar walki o lepsze miasto.

*

Dr hab. Maciej **Kociuba**

Podstawy cywilizacji europejskiej

KW, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

W czasie zajęć podjęte zostaną następujące zagadnienia. Społeczeństwa Europy w łonie cywilizacji zachodniej. Tożsamość narodowa i tożsamość europejska (zachodnia). Judaizm, chrześcijaństwo, Grecja i Rzym jako cztery historyczne źródła tożsamości kulturowej społeczeństw tworzących zachodnią formację kulturową. Cywilizacja zachodnia wobec rosnących w siłę cywilizacji Islamu, Dalekiego Wschodu, Indii. Koniec kulturowej i ekonomicznej dominacji Zachodu. Perspektywy świata policentrycznego i wielokulturowego. Globalizacja. Ekonomiczny, społeczny, kulturowy wymiar globalizacji. Państwo narodowe w dobie globalizacji. Globalizacja jako szansa rozwoju i zagrożenie. Kryzys społeczeństw tworzących cywilizację zachodnią. Supremacja ekonomii i technologii nad kulturą duchową. Załamanie i rozpad tradycyjnej aksjologii. Procesy integracyjne i dezintegracyjne we współczesnej Europie. Jedność i unifikacja czy różnorodność życia społecznego? Jak duża powinna być całość (kulturowa, społeczna), z którą identyfikując się, człowiek może osiągnąć optymalny rozwój osobowy? Modernizacja i westernizacja (okcydentalizacja) świata. Rola obu procesów w modelu Samuela Huntingtona. Między nowym totalitaryzmem a homogenizacją i synkretyzmem kultury.

*

mgr Aleksandra **Kołtun**

What for do we need universities today? On social functions of academia

KW, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Zakres tematów (zarys):

1. Modele i rola uniwersytetów na przestrzeni wieków. Uniwersytet Humboldtowski i uniwersytet korporacyjny. „Kondycja ponowoczesna” uniwersytetu i wiedzy naukowej.
2. Nauka: autonomia i zaangażowanie.
3. Przemiany wiedzy we współczesnym świecie:
 - a. Przegląd koncepcji: Tryb 1 i Tryb 2 produkcji wiedzy, nauka postnormalna, modele partycypacyjne w nauce.
 - b. Nowe przestrzenie wytwarzania wiedzy: think tanki, fablaby, inkubatory innowacji, centra transferu technologii, citizen science.
4. Uniwersytet i wiedza akademicka a państwo.
 - a. Powstawanie współczesnego państwa a przemiany wiedzy: wiedza/władza i rządzenie.

- b. Modele współdziałania/oddziaływania: evidence-based policy, trans-nauka, model ko-produkcji nauki i porządku społecznego.
- c. Wiedza ekspercka a w zarządzaniu politykami publicznymi: kontrowersje naukowo-technologiczne.
- 5. Uniwersytet i wiedza akademicka a społeczeństwo.
 - a. Inteligencja i elity we współczesnym świecie.
 - b. Badania zaangażowane i działania z lokalnymi wspólnotami.
 - c. Performatywność nauk ekonomicznych.
- 6. Uniwersytet i wiedza akademicka a gospodarka.
 - a. Wiedza jako produkt, prywatyzacja wiedzy, koncepcja gospodarki opartej na wiedzy.
 - b. Pogranicza: sektor B+R, sektor kreatywny.

*

dr Piotr **Konderak**

Co kognitywista powinien wiedzieć o języku?

WY, 30h, sem. zimowy, czwartek, 8:00-9:30, s.201

Kierunek: **kognitywistyka**, studia I stopnia

Celem wykładu jest pokazanie języka - narzędzie poznania i procesu poznawczego - z perspektywy kognitywistycznej, obejmującej punkty widzenia: filozofii, psychologii, językoznawstwa, neurobiologii oraz badań nad sztuczną inteligencją. W trakcie wykładu przedstawiony krótki przegląd stanowisk odnośnie języka (behawioryzm, Chomsky, Pinker, Jackendoff, gramatyka kognitywna: Langacker, Lakoff). Zastanawiać się będziemy nad rolą składni (Chomsky), roli i pochodzenia znaczeń wyrażen językowych (Fodor, Jackendoff, Dennett, Searle), oraz realizacją zdolności językowych: w strukturach mózgowych (neurolingwistyka) oraz w postaci programów komputerowych (lingwistyka obliczeniowa, sztuczna inteligencja). Tytułem podsumowania zaprezentowane zostaną perspektywy kognitywistycznych badań nad językiem naturalnym, zwłaszcza w kontekście intensywnego rozwoju neuronauki i wyspecjalizowanych architektur poznawczych realizowalnych komputerowo. Wykład **zalecany studentom I roku jako uzupełnienie kursu Introduction to Cognitive Science.**

dr Piotr **Konderak**

Natural Language Processing

LAB, 30h, sem. zimowy, poniedziałek, 8:00-9:30, s.345 (Pracownia Komputerowa)

Kierunek: **kognitywistyka**, studia I stopnia

W trakcie laboratorium studenci zapoznają się architekturą poznawczą SNePS umożliwiającą modelowanie aspektów zdolności językowych. Zapoznamy się z sieciami semantycznymi, będziemy tworzyć bazę wiedzy, napiszemy prostą gramatykę i ostatecznie spróbujemy zintegrować te elementy. Fakultet prowadzony w języku angielskim. Laboratorium zalecane dla studentów 2 i 3 roku kognitywistyki.

*

dr hab. Leszek **Kopciuch**, prof. UMCS

Globalizacja i uniwersalność jako problemy filozoficzne

KW, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Tematem konwersatorium są filozoficzne aspekty globalizacji i uniwersalności. W pierwszej części zajęć analizowane są filozoficzne – formułowane przede wszystkim w ramach filozofii dziejów – antycypacje idei występujących w dzisiejszym rozumieniu globalizacji, takich m.in. jak ogólność, uniwersalność, różnorodność, jednorodność, lokalność. W części drugiej przedstawione są

najważniejsze współczesne teorie globalizacji, zarówno optymistyczne, jak i krytyczne. W części trzeciej analizowana jest aksjologiczna struktura idei globalizacji.

*

dr hab. Małgorzata **Kowalewska**, prof. UMCS

Kategorie kultury antycznej i średniowiecznej

WY, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Przedstawię w wykładzie podstawowe idee i kategorie kulturowe, między innymi: Obraz świata i człowieka; pojmowanie czasu i przestrzeni; świętości- grzeszności; dobra i zła; życia i śmierci. Na podstawie literatury filozoficznej i literatury pięknej.

*

dr Marzena **Kruk** (Instytut Socjologii)

Innowacje we współczesnym świecie

WY, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Zagadnienia badawcze wokół problematyki socjologii innowacji Szczególnie zagadnienia:

- Społeczny wymiar innowacji
- Rozwój społeczeństwa innowacyjnego,
- Kreatywność w społeczeństwie.
- Społeczeństwo wiedzy
- Modele innowacji i ich typy: innowacje otwarte i społeczne
- Typy inicjatyw innowacyjnych
- Implementacja innowacyjnych produktów- oraz ich komercjalizacja
- Współpraca B+R+I

Społeczeństwo oparte na wiedzy szczególną uwagę skupia na innowacyjności (Kukliński, 2001, s. 13-20). Według definicji Komisji Europejskiej jest ona komercyjnym wydobyciem nowych technologii, idei lub metod, poprzez które wprowadza się nowe produkty lub procesy, lub udoskonala już istniejące (Simme, Sennert, Wood, 2002, s. 47-64).

Innowacyjność może zostać zinterpretowana również w kategoriach socjologicznych i wówczas analizy koncentrują swoją uwagę na uwarunkowaniach wprowadzania innowacji (kontekst społeczno-kulturowy, w którym zachodzą te procesy), jak również społecznych konsekwencjach, które dotyczą pojawienia się nowych struktur społecznych.

Kapitał ludzki, a dokładniej jego jako, również uznawany jest jako jeden z kluczowych i istotnych elementów rozwoju regionalnego we współczesnych naukach społecznych. Wiąże się on niewątpliwie ze zdolnościami i możliwościami uczenia się, ważnego procesu zachodzącego w różnych regionach w celu zdobycia przewagi konkurencyjnej.

dr Marzena **Kruk** (Instytut Socjologii)

Zarządzanie projektami europejskimi (European Project Management)

KW, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

The General objective of the course is to prepare students as future employees of various public institutions and the III Sector to localize and apply for EU funds and another grants with foundation.

Specific objectives:

- Presentation of potential sources of project financing. Familiarizing students with possibilities of submitting an application and acquiring funds from the EU and another country.

- Training students in acquiring and managing funds.
- Practical exercises in developing application forms and project management. The PCM method.

*

Dr hab. Cezary **Mordka**

Emocje. Studium przypadku

WY, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

W proponowanym wykładzie analizowana będzie struktura zjawiska emocjonalnego, pochodzenie emocji, ich funkcje i dysfunkcje. Wykład będzie prowadzony w oparciu o **konkretne przypadki działania systemu emocjonalnego**, a więc „od szczegółu do ogółu”. Tezą wykładu jest zależność zachowań podmiotu od stanów emocjonalnych. Wykład zawierać będzie wszystkie najważniejsze koncepcje emocji: filozoficzne i psychologiczne z uwzględnieniem neurofizjologicznych.

*

dr hab. Zbysław **Muszyński**

Umysł w świecie znaczeń i rzeczy

WY, 30h, sem. zimowy

kierunek: **kognitywistyka**, studia I stopnia

Wykład przedstawia własności umysłu, jakie powinien posiadać, by działać efektywnie w kontekście dwu obszarów rzeczywistości. Po pierwsze, w obszarze różnych zjawisk semiotycznych dotyczących znakowej sfery świata oraz, po drugie, w obszarze świata rzeczy. Postaram się przedstawić sposoby mówienia o znaczeniu i interpretacji różnych zjawisk semiotycznych (reprezentacji kulturowych), odwołując się do różnych obszarów badań. Taki interdyscyplinarny charakter rozważań pozwoli na ukazanie specyficznych dla semiotyki, psychologii, kulturoznawstwa, językoznawstwa, filozofii, socjologii sposobów rozumienia i działania w świecie znaków i przedmiotów, z którymi mamy do czynienia w różnych typach sytuacji.

*

dr hab. Andrzej **Nowakowski**

Wypowiedzi perswazyjne

WY, 30h, sem. zimowy,

kierunek: **kognitywistyka**, studia I stopnia

Tematem zajęć są sposoby wpływu na przekonania i emocje, oraz pośrednio, na zachowania innych ludzi. Ogólne uwarunkowania psychologiczne i socjologiczne wywierania wpływu, oraz konkretne techniki werbalne służące jego realizacji.

*

dr Marcin **Rządeczka**

Bioinformatyka dla kognitywistów

LAB, 30h, sem. zimowy

kierunek: **kognitywistyka**, studia I stopnia

Bioinformatyka może zostać zdefiniowana jako dyscyplina wykorzystująca narzędzia informatyczne w celu rozwiązywania niektórych problemów pojawiających się w naukach biologicznych (szczególnie w ramach biologii obliczeniowej, biologii molekularnej, genetyki, genomiki czy neurobiologii). Portal ROSALIND jest jednym z darmowych i kompleksowo opracowanych narzędzi dydaktycznych pozwalających na jednoczesne rozwijanie kompetencji programistycznych i biologicznych dzięki szeregowi zadań o zróżnicowanym poziomie trudności. W trakcie laboratoriów studenci

kognitywistyki zapoznają się z teoretycznymi podstawami bioinformatyki (30% czasu trwania zajęć) jak również będą mieć możliwość projektowania algorytmów analizujących i przetwarzających różnorodne postacie informacji biologicznej (70% czasu trwania zajęć).

Przykładowe problemy, które będą od studenta wymagać zaprojektowania stosownego algorytmu ich rozwiązania:

- 1) modelowanie procesu transkrypcji;
- 2) tworzenie łańcucha DNA komplementarnego do danego;
- 3) zastosowanie ciągu Fibonacciego w bioinformatyce;
- 4) obliczanie masy cząsteczkowej białka;
- 5) modelowanie splicingu (wycinania intronów i łączenia eksonów);
- 6) modelowanie zjawiska dryfu genetycznego;
- 7) algorytmy analizy filogenetycznej

dr Marcin **Rządeczka**

Evolutionary Biology for Cognitive Science

WY, 30h, sem. zimowy

kierunek: **kognitywistyka**, studia I stopnia

The lecture covers the knowledge in the area of evolutionary biology and its connections with cognitive science. Students will have an opportunity to understand main research methods, fields of interests, and some unsolved problems of evolutionary biology. Special emphasis will be put on the evolution of nervous system, sense organs and social behaviour – topics of particular importance for every cognitive scientist.

A list of topics:

- 1) An outline of evolutionary thinking
- 2) The pattern of evolution
- 3) Evolution by natural selection
- 4) Evolutionary trees
- 5) Types of speciation
- 6) The sources of genetic variation. Mutations
- 7) Migration, drift and non-random mating
- 8) Sexual selection
- 9) History of life on Earth I
- 10) History of life on Earth II
- 11) The evolution of sense organs
- 12) The evolution of nervous system
- 13) The evolution of social behaviour
- 14) Human evolution
- 15) The science of evolutionary medicine

*

mgr Marcin **Skrzypek** (zewn: Teatr NN)

Partycypacja społeczna jako forma kreatywności

KW, 30h, sem. zimowy

kierunek: **kreatywność społeczna**, studia I stopnia

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z zasadami teoretycznymi, z polską i zagraniczną praktyką oraz z wyzwaniem partycypacji społecznej traktowanej jako kreatywny proces projektowania nowych rozwiązań i z perspektywy korzyści, które wszyscy uczestnicy partycypacji mogą z niej odnosić. Celem zajęć będzie wstępne przygotowanie studentów do przyszłych ról w procesie

partycypacji po stronie mieszkańców i władz a także w podobnych działaniach na mniejszą skalę w domach kultury czy biznesowych zespołach roboczych. Zajęcia będą miały różnorodną formę: od wykładu, przez dyskusje, warsztaty, spotkania z animatorami kultury i działaczami społecznymi po obserwację uczestniczącą lub udział w realnych procesach partycypacji (jeśli takie będą akurat dostępne).

*

dr Karolina **Szcześniak** (Instytut Socjologii)

Kreowanie rzeczywistości w mediach

WY, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z teoriami komunikologii i medioznawstwa dotyczącymi oddziaływania społeczno-kulturowego mediów masowych. Rola poszczególnych mediów zostanie omówiona w kontekstach: socjologicznym, filozoficznym, psychologicznym i politycznym. Podstawowymi terminami staną się: mass media, kultura masowa, publiczność, perswazja, propaganda, konwergencja mediów oraz homogenizacja i makdonaldyzacja kultury. Poruszone zostaną także zagadnienia dotyczące manipulacji i kreowania rzeczywistości w mediach współczesnych. Ważnym zagadnieniem będzie ponadto nurt dziennikarstwa społecznego. Część zajęć skupiać się będzie na zagrożeniach i możliwościach nowych mediów oraz tworzeniu kultury cyberspoleczeństwa na przykładzie blogów i portali społecznościowych. Na zajęciach studenci będą mogli dokonać analizy i interpretacji wybranego przypadku oddziaływania mediów przez kreowanie spektakli kultury medialnej.

*

dr hab. Marek **Szymański**

Buddyzm tantryczny. Transgresja i świętość

WY, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Wykład będzie poświęcony wierzeniom i praktykom wadźrajany, czyli buddyzmu ezoterycznego. Buddyjskie tantry zalecają rytualne naruszenie społecznego tabu i kult monstualnych bóstw jako środek umożliwiający wzniesienie się ponad ograniczenia ludzkiej egzystencji. Przedstawione zostaną różne warianty tantrycznej soteriologii, z uwzględnieniem roli rytualnych aktów seksualnych, mandali i mantr. Słuchacze zapoznają się z filozofią Wielkiego Wozu, którą wadźrajana przejęła. Wykładowca omówi związki buddyzmu ezoterycznego z tantryzmem hinduskim. Wywód będzie skoncentrowany na wadźrajanie indyjskiej, ale w ograniczonym wymiarze zostanie uwzględniona również tradycja chińska, tybetańska i japońska. Część zajęć będzie połączona z prezentacją slajdów.

*

dr Dorota **Tymura**

Sokrates – winny czy niewinny?

WY, 30h, sem. zimowy

kierunek: **wszystkie**, studia I stopnia

Sokrates to jedna z najbardziej kontrowersyjnych i zagadkowych postaci w historii filozofii. Jego działalność stanowiła i wciąż stanowi przedmiot wielu ożywionych dyskusji. Zgodnie z powszechną opinią Sokrates został niesłusznie skazany na śmierć po krótkim i niesprawiedliwym procesie, jaki odbył się w roku 399 przed Chrystusem. Oskarżenie wystosowane przeciwko filozofowi miało następującą treść: „Sokrates jest winny nieuznawania bogów, uznawanych przez państwo oraz

wprowadzania nowych, innych bóstw. Popełnia również przestępstwo psując młodzież.” Czy jednak rzeczywiście Sokrates był niewinny? Czy jego działalność wychowawcza i innowacyjna koncepcja Boga nie mogły stanowić w oczach Ateńczyków zagrożenia dla bezpieczeństwa rodzimej *polis*? Wykład stanowi propozycję rozstrzygnięcia powyższych kwestii na podstawie pism sokratycznych Ksenofonta, które ukazują działalność Sokratesa w zupełnie odmiennym świetle niż dialogi Platońskie. W ramach zajęć omówione zostaną następujące zagadnienia:

- kwestia sokratyczna,
- okres życia Sokratesa na tle ówczesnych wydarzeń politycznych,
- koncepcja Boga i religijność Sokratesa,
- antropologia Sokratesa,
- etyka Sokratesa,
- dialektyka Sokratesa oraz
- działalność wychowawcza.

*

dr hab. Grzegorz **Wójcik**, prof. UMCS (Instytut Informatyki)

Informatyka biomedyczna

LAB, 30h, sem. zimowy

kierunek: **kognitywistyka**, studia I stopnia

W trakcie zajęć studenci zostaną zapoznani z podstawami informatyki biomedycznej w ujęciu inżynierii biomedycznej. Poruszone zostaną zagadnienia związane z metodami obrazowania medycznego, informatyką aparatury medycznej oraz neuroinformatycznymi standardami ochrony, przesyłania i reprezentacji danych medycznych. Ponadto zostaną omówione koncepcje interfejsów mózg-komputer i komputer mózg, planowana jest wizyta studyjna w pracowni rezonansu magnetycznego 7T przy Ecotech Complex, zaistnieje możliwość przeprowadzenia demonstracyjnego badania EEG w elektroencefalografii gęstej matrycy. W ostatniej części zajęć studenci zostaną zapoznani z najnowszymi osiągnięciami (nie starszymi niż dwa lata) w studiowanej dziedzinie.

*